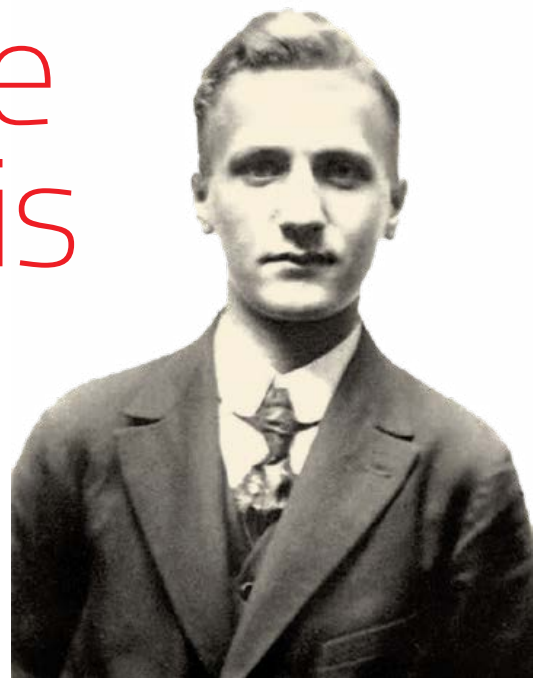

Še neobjavljene dopisnice in spis

Klement Jug in Vladimir Topolovec

Elizabeta Gradnik

Planinski vestnik se je v letu 2004 spomnil 80. obletnice smrti dveh ponesrečenih plezalcev, Klementa Juga in Vladimirja Topolovca, z objavo zadnjega dela prepisa Jugovih plezalnih zapiskov in Topolovčevega članka *V burji in snegu*, ki govori o praznovanju novega leta (1924) petih planinskih prijateljev na Triglavu.

V Slovenskem planinskem muzeju smo ravno v letošnjem letu, ko obeležujemo njuno 90. obletnico smrti, prejeli v dar gradivo, povezano z njima. Gre za različne rokopise, dnevnike, zapiske, dopisnice, izrezke iz časopisov in fotografije. Zato se ju tokrat lahko spomnimo z objavo originalne prve strani Jugovih zapiskov in dopisnic Alojziju Volkarju v zvezi z načrtovanim plezanjem v Severni triglavski steni in s še neobjavljenim Topolovčevim spisom *Božič na Triglavu*. Plezalne zapiske so našli pri mrtvem Jugu in njegovi prijatelji so poskrbeli za prepise, ki so bili v celoti objavljeni v *Planinskem vestniku* 1926 (str. 5, 30, 60, 77, 108). Topolovčevih člankov pa v *Planinskih vestnikih* naštejemo osem. Tokrat objavljeni se nahaja v lično urejenem zvezku z opisi tur, ki sta jih pisala skupaj s sestro Darinko v letih 1922 in 1923.

Dopisnica Klementa Juga Alojziju Volkarju v Ljubljano, Solkan, 7. 7. 1924

Dragi!
Odločil sem se tako: 16. VII. zvečer pride Kajzelj v Aljažev dom in me bo spremljal do konca julija. Potem bom pisal tebi, kedaj in kam pridi, da me boš spremljal. Glej, da brez ozira na vse prideš. Ti pojdeš z menoj en teden do 10 dni, potem bom poklical Rožmana (naj mi prinese Kajzelj njegov naslov). Ta pojde z menoj spet kakih 10 dni in nato

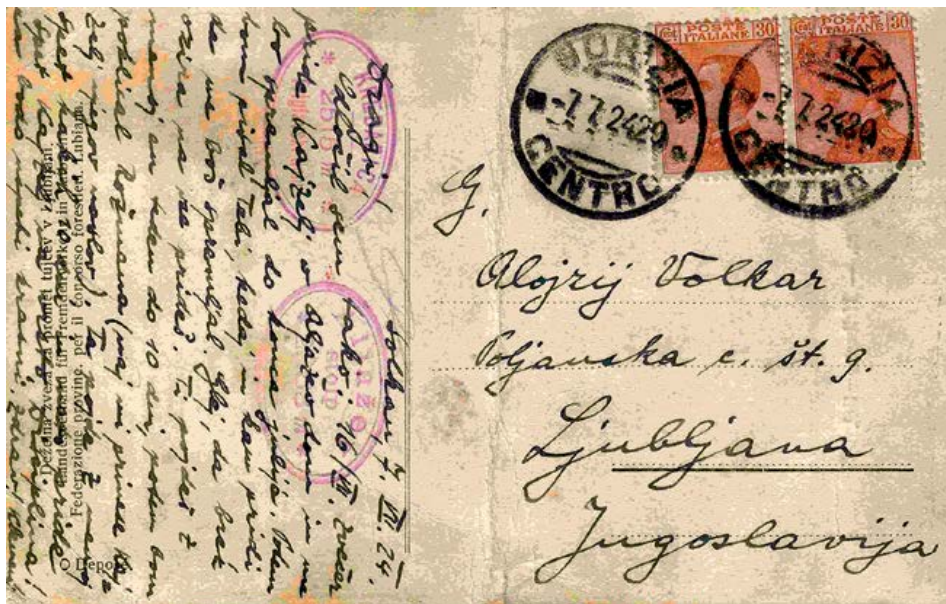
pride spet Kajzelj na vrsto. Disciplina! Pa bodo uspehi krasni. Zdrav! Klement

Dopisnica Klementa Juga Alojziju Volkarju v Ljubljano, Solkan, 10. 7. 1924

Tovariši!
Ako se bomo posvetovali in barantali tje in sem s kartami, ne pridemo nikamor. Ni časa za to, pa tudi ni skalaško. Vsak se drži discipline! Brez reda ne dosežemo nič velikega. Turo vodim jaz, torej se ravnajte po mojih odločitvah! Ne potrebujem 16. VII. treh (tebe, Kajzelja

in še Zorkota), marveč le Kajzelja (Zorko pojde tudi za par dni), sicer pozneje ne bo nikogar. Lahko zamenjata vrsto s Kajzeljem, a reda se držite! Sicer pojdem sam. V Kamniške ne grem. Naj se nihče ne vznemirja, češ da mu pripadejo v turi manjše partije, ker sem turo zamislil tako, da bo skozinskozi velika in zanimiva. Vsak dan kaka posebnost. Dobi mi še kakega tovariša za pozneje in mi daš naslov. Poglej h Kajzelju in Rožmanu, ali vse drži in prideta točno, kot potrebno. Treba je, da je vedno kdo z menoj, ne pa da so enkrat vsi, da so le v nadlego, drugič pa nikogar. Zdravo! Klement

Dopisnica Klementa Juga Alojziju Volkarju julija 1924 Vir Slovenski planinski muzej

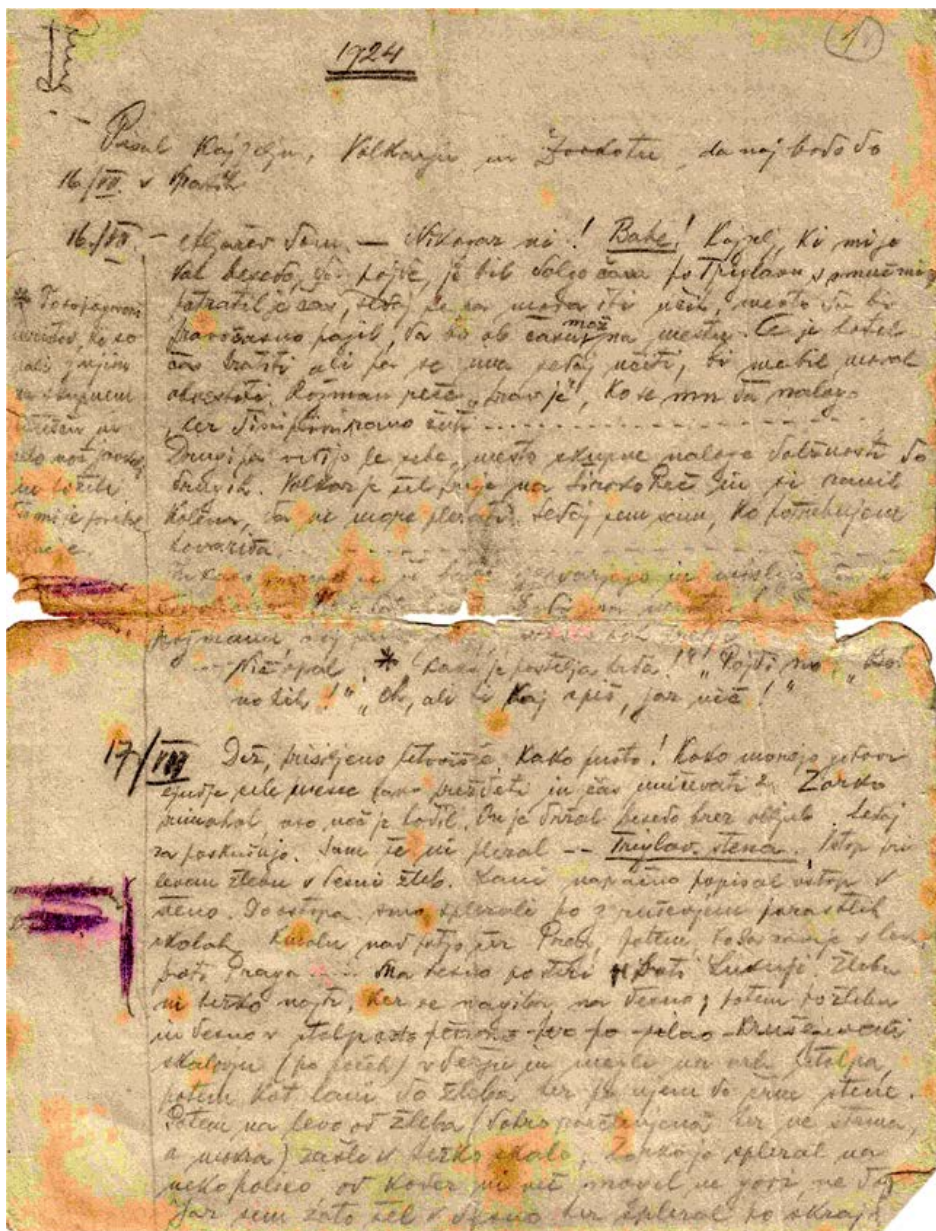

**Dopisnica Klementa Juga
Alojziju Volkarju v Ljubljano,
Solkan, 11. 7. 1924**

Dragi.
Pridi torej Ti še 17. VII. zvečer a
Alj. dom. Prvi dan hočem namreč
z Zorkotom Jelinčičem preplezati
Triglavsko na lažjem med Tumovo in
nemško smerjo. S Teboj pojdem pa bolj
na desno. Domenita se s Kajzeljem, ali
pride on že 16. VII., ali pa še, ko se
Ti vrneš domov. Poskrbi, da dobim za
Kajzeljem dobrega tovariša /Rožman
in njemu podobni/. Naj jih Rožman
izbere. Rad bi tistega dolgega, ki je
bil v klubu "lojtri" in "štriki" in ki je
plezal po Tumovi poti z Rožmanom en
dan pred nami. Mislim, da se imenuje
"Cimerman" ali kako. Gotov nisem, ker
vsa imena pozabljam.
Zdravo! Klement

**Neobjavljeni spis
Vladimirja Topolovca (1922)**

Božič na Triglavu
Trdo so zadoneli koraki po zmrzli, s
snegom pokriti cesti, ko smo izstopili
in odhiteli skozi Mojstrano tja proti k
nebu se dvigajočim orjakom. Ura je bila
deset in oblaki, ki so se nižali vedno
globlje, so nam prorokovali slabo vreme.
Podvzivali smo torej korake.
Nismo bili še daleč iz Mojstrane, ko
smo si že morali sami iskati poti in
gaziti sneg, ki je postajal vedno globlji.
Vendar so se poznali še sledovi stopinj
in sledeč jim, smo prišli in dveh urah do
konca Klina. Tu so stopinje prenehale in
treba je bilo pričeti z resnim delom in
iskanjem prave poti.
Začeli smo se dvigati. Sneg je bil prhek
in udirali smo se do kolen. Nataknili
smo si krpelje in stopicali navzgor.
V velikih vijugah smo se vili skozi gost
gozd višje tja proti Peklu. Pot je postaja-
la napornejša, strmina huda. Tu in
tam smo zašli na poledenele ploskve in
odvezati smo morali krpelje in si sekati
stopinje.
Visoko gori v Kotu smo že bili, ko je
zavel mrzel veter, potisnil nižje sive
oblake in pričelo je snežiti. Hiteli smo,
a vendar nismo nikamor prišli. Prav
polagoma smo se dvigali.
Tiho in enakomerno je padal sneg in
nas obsuval in odeval z lepim, nedol-
žnobelim plaščem. Mrak je nastopil in
naznanjal bližnji prihod – noči. A mi?
Rinili smo naprej v sneg, pogrezajoč se s
krplji do kolen in črez, naravnost proti
temenu očaka Triglava. – Zadnji med

Jugovi plezalni zapiski (1924) Vir Slovenski planinski muzej

nami pa je nesel na ramah majhno, pa
lepo smrečico, ki smo jo hoteli okinčati
v topli koči.
Sveti večer! Vsak hrepeni biti tega
dne doma, v družbi svojcev, vsak si
želi zveste mu duše, s katerim lahko
pokramlja o svojih tajnostih. Popotnik
si želi tega večera domov v rodno hišo,
in naj bo še tako borna in majhna. Kdor
pa ne more k ljubim znancem, ta se jih
živo spominja in hrepeni biti pri njih
in se radovati. Kdor jih pa sploh nima,
poklekne in moli k njihovim dušam,
ki žive že boljše življenje onstran reke
gorja in bede.
A mi! Baš narobe. Mi rijemo iz gorkih
izb v mrzlo, divjo naravo. Obhajati
hočemo sveti večer visoko gori, najbližje
nebu, najbližje Stvarniku. – In vsak
trenutek si mislimo, kaj se je zgodilo
tega dne pred toliko tisoč leti. – Kje si,

Betlehem, kje si zvezda vodnica, ki nas
pripelješ v pravo življenje?
In glej, kakor v odgovor na te misli so
se razkropili tam za Triglavom oblaki
in prikazala se je mogočna, svetli-
kajoča se zvezda in nam kazala pot
v višave, – v Betlehem.
Pet nas je bilo, pet modrih, a vendar
smo bili izmučeni do skrajnosti, ko smo
prispeli ob enajstih ponoči v drago nam
kočo na Kredarici, vsi premraženi in
premočeni. Še eno uro časa smo imeli
in tedaj naj prične slavni in veličastni
dogodek.
Motno je zabrela luč, a kmalu se je
ojuočila in jasno razsvetljevala delo
pridnih rok. Stane je postavil v "Aljažev
kot" smreko in se trudil okoli nje. Tone
mu je zadovoljno pomagal. Ladi je
imel opravila z ognjiščem in kot dober
kuhar je kmalu zakadil vso kuhinjo s

sobo vred z gostim dimom. Rajko je še pravočasno odprl vrata, da se nismo vsi zadušili, Lojze je pa pospravljaj stole v red.

Naenkrat polom v peči, ogenj bruhne, dim se zakadi iz peči, a takoj nato vse dobro. Dimnik je bil zamašen s snegom in zato se je tako kadilo. Ko pa se je sneg stajal, je padel navzdol in zdaj je gorelo lepo.

Čaj je bil kuhan in serviran, drevesce okinčano, soba pospravljena in prezračena, ko je bila ura polnoči. Zdaj je začela polnočnica, v dolinah se ve. Tu pa je začela pojedina po dolgem stradanju in sladak počitek po truda polni turi. S slastjo smo povživali dobrote našega dela iz Kredaričine peči. – Po pojedini pa je zadonela po vsej hiši:

"Sveta noč, blažena noč,
vse že spi, je polnoč ..."

Dasi niso bili glasovi izbrani, se je vendar milo glasila pesem v tej nebotični višini in v nas je šinila neka iskrenost, neka ljubezen do bližnjega, neki tajinstven mir, ki ga nam dolina ne more nuditi.

Ugasnili smo luč in prižgali svečice na dreveščku. Posedli smo tik ob drevescu, peli, pripovedovali in se šalili. Pojenjaval je plamen svečk, tihi smo postajali. Vsak se je zamislil v svoje želje, vsak je zasajal v preteklo leto, ko je skakal okoli

dreveščka in se radoval nad krasnimi jaslicami. In glej, tudi tu v kotu, pod smrekco, stoje jaslice in nam predočujejo važni dogodek, ki se je zgodil v tej noči. In spomnili smo se znancev, sorodnikov, ki so pred leti skupno z nami praznovali ta praznik in ki jih krije sedaj s snegom pokrita ruša. Misli so nam drvele k ljubljnim osebam in se bavile z njihovimi mislimi, z njihovimi dejanji.

Zadnja lučka je ugasnila, tihi smo obsedeli v kotu. Le mraz, ki je začel zopet osvajati sobo, nas je predramil iz sanj. Skočili smo pokoncu in si pripravili ležišča – ura je bila dve po polnoči. Zunaj pa ni bilo sledu več o snegu in viharju, ki je razgrajal pred par urami. Jasno so svetile zvezde in obsevale mogočno teme Triglava, le v dalji, tam na jugu, so se podili oblaki in jadrali v daljino.

Legli smo k počitku, hitro in lahko nas je zanesel angel sna v drugi svet. Bili smo v dolini, pri znancih, se radovali nad radostjo drugih, dočim sami nismo bili srečni in zadovoljni. A zopet smo se čutili tu v višavah, prosti in srečni, zadovoljni in živeč v neki neizmerni, neizrečeni sreči.

Mraz nas je spravil z ležišč. Skočili smo pokoncu, pospravili, kar smo razmetali s pripravljanjem prenočišč, si skuhal

Mogočni stebri Severne triglavske stene

Foto: Tomaž Marolt

čaj, kakao in se spravili nato na blagoslovljene kolače. To so nam dišali!

Tam pred nami pa se je dvigal v nebo mogočni Triglav in nas vabil. Zavili smo se v plašče, prijeli za cepine in odšli iz zakurjene izbe v "novi dan".

Mraz in hladan sever sta naju začela božati in podvzivali smo se, da čim prej dosežemo vrh. Toda, ko smo dospeli v stene, je bilo dosti truda. Dočim so nam prej pomagali krpilji, so nam prišle na pomoč sedaj dereze, cepini in celo vrv je igrala precejšnjo vlogo. Polagoma smo se dvigali preko poslednjih sten, zato pa je bil užitek na razgledu tem ogromnejši. – Nebo je bilo jasno in kamor si pogledal, se je vse lesketalo od bliščečega se snega. – Okoli in okoli so se vile mične doline, počivajoče pod sneženo plastjo in daleko tam na jugovzhodu se je belila Ljubljana, od koder so baš sedaj opazovali Triglav in se divili mogočnemu stasu divjih orjakov. Nazaj je šlo lažje in hitreje. Sledila je še dolga "pojedina" v topli izbi ljube Kredarice, nato pa smo ponosno odhiteli v mrzlo naravo in hoteli in hoteli, da smo dosegli večerni vlak, ki nas je srečne in zadovoljne pripeljal domov, v naročje dragih nam znancev. ◉